

Handlingsplan vid kris

Dokumenttyp	Handlingsplan
Fastställt	2022-02-07 av Chef utbildningssektor
Detta dokument gäller för	Utbildningssektorn
Giltighetstid	Läsåret 2022/2023
Dokumentansvarig	Chef utbildningssektor
Dnr	Un 2023/58

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
KRISSTÖD	3
EXEMPEL PÅ SITUATIONER DÄR KRISER KAN INTRÄFFA	3
RUTINER VID KRISITUATION	4
FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER	4
RUTINER RUNT BRAND OCH UTRYMNING	5
FÖREBYGGANDE ARBETE KRING BRAND OCH UTRYMNING	5
BRANDLARM OCH BRANDÖVNINGAR	6
RUTINER VID BRANDLARM I GRUNDSKOLA SAMT FRITIDS	6
RUTINER VID BRANDLARM I FÖRSKOLA	6
EFTERARBETE	7
ELEV/BARN RYMMER ELLER SAKNAS	8
RUTINER VID UTFLYKTER, PROMENADER MM	8
RUTIN NÄR ELEV/BARN RYMMER ELLER SAKNAS	8
ELEVS/BARN/PERSONALS DÖDSFALL ELLER OLYCKSHÄNDELSE	10
ELEVS/BARNETS ANHÖRIGS DÖD ELLER SVÅRA SJUKDOM	11
PERSONALS ANHÖRIGS DÖD ELLER SVÅRA SJUKDOM	12
SJÄLMORD	13
HOT OM- ELLER PÅGÅENDE VÄPNAT VÅLD I SKOLMILJÖ	14
UTRYMNING	15
INRYMNING	15
UTESTÄNGNING	16
GISSLANTAGANDE	16
ÅTERGÅNG	16
AKTIVITETSPLAN	17
OLYCKSFALL/DÖDSFALL UNDER SKOLTID	20
MASSMEDIA	20
PLANERING MED PERSONAL OM FORTSATT STÖD	20
LÅNGTIDSUPPFÖLJNING	20
VID OMFATTANDE KRIS	21
KRISGRUPPER	23
KRISGRUPP DALAGÅRDENS FÖRSKOLA	23
KRISGRUPP BREDÖLS SKOLA	23
KRISGRUPP JONSLUNDS SKOLA	23
KRISGRUPP JONSLUNDS FÖRSKOLA	23
KRISGRUPP FÅGLUMS FÖRSKOLA	24
KRISGRUPP STALLAHOHLM OCH ÅNGENS FÖRSKOLOR	24
KRISGRUPP NOSSEBRO F-5 SKOLA	24
KRISGRUPP NOSSEBRO 6-9 SKOLA	24
KRISGRUPP LOKALVÅRD	25
KRISGRUPP KOSTEN	25
KONTAKTLISTA	26

Inledning

Handlingsplan vid kris gäller för utbildningssektorns verksamheter och är det tänkt att vara en hjälp för att på bästa sätt hantera krisen. Den ska uppfattas som ett förslag som är framtaget utan stress och som har övervägts noga. I en krissituation kan det alltid uppstå faktorer som inte är förutsedda. Därför är det viktigast att fokusera på informationsgången, beslutsfattande och ansvarsroller. Viktigt att alla enheter har uppdaterade anhöriglistor på alla barn/elever och all personal.

Krisstöd

En kris uppstår då ens erfarenheter och inlärdade reaktionssätt inte är tillräckliga för att man ska kunna förstå och psykiskt hantera en speciell situation. Man vet alltså inte hur man ska hantera händelsen. Kännetecknande för krisen är att den uppstår vid situationer som innebär en förlust eller hot om förlust av något slag för personen. Den kan t ex gälla förlust av anhörig, arbetskamrat, identitet, social position, ekonomisk trygghet och anseende.

Med krisstöd menas det omedelbara omhändertagandet av en person i kris samt eventuella efterföljande insatser.

Ett omedelbart omhändertagande av personer i kris kan minska det personliga lidandet och förebygga sjukfrånvaro.

Exempel på situationer där kriser kan inträffa

- akut sjukdomsfall
- allvarlig skada hos arbetskamrat/elev/barn
- arbetsolycka/färdolycka
- brand
- akut sjukdomsfall
- dödsfall
- hot och våld
- personliga kriser t ex nära anhörigs svåra sjukdom eller bortgång och skilsmässa

Rutiner vid krissituation

När en krissituation uppstår samlas krisgruppen (se Krisgrupper) på enheten så fort som möjligt. Vid mera omfattande krissituationer kallar gruppen ytterligare resurspersoner. Rektor har ansvaret för att gruppen sammankallas.

Rektor informerar skyndsamt chef sektor utbildning att krisgrupp är sammankallad.

Förebyggande åtgärder

All personal ska ha tillgång till krisplanen och känna till dess funktion.

Genomgång av krisplanen sker en gång varje läsår i samband med utvärdering och revidering

Listor med adresser och telefonnummer till samtliga barn/elever och deras anhöriga samlas i en pärm. Pärmarna ska förvaras i personalrummen på respektive enhet. I förskolan finns dessa listor på den avdelning som öppnar och stänger. Listor med telefonnummer till personalens anhöriga ska finnas i personalsystemet.

Vid resor lämnas information till skolkontoret gällande destination, tid, namn på deltagare (inklusive personal) samt telefonnummer till kontaktperson.

Material för iordningställande av minnesrum finns på skolornas personalrum

Kartläggning av händelse

Vem /vilka är inblandade?	Barn/Elever, personal, anhöriga etc.
Vad har hänt?	Olycka, svår sjukdom, självmord dödsfall, annat.
Var/hur skedde det? omständigheter.	I förskolan/skolan, utanför förskolan/skolan, faktiska
Vilken information har förmedlats?	
Hur är situationen nu?	Samla fakta, svara för ledning av situationen.
Vilka åtgärder krävs?	
Hur kan situationen förändras? ytterligare, hur kan det påverka arbetet?	Vad kan påverka händelsen, vad kan hända?

Anteckna med vilka personer samtal förs, tidpunkt och eventuell uppföljning

Rutiner runt brand och utrymning

Bränder i förskolor och skolor sker sällan under dagtid, särskilt ovanligt är det i verksamheter med yngre barn. Även om sannolikheten att det inträffar i våra verksamheter är låg, måste förskolorna och skolorna vara väl förberedda, eftersom följderna kan bli katastrofala om det verkligen skulle inträffa.

Det finns också en viktig balansgång att ta hänsyn till. Pratar vi för mycket om brand med barnen/eleverna kan vi dels öka oron för en brand, dels väcka barnens nyfikenhet för att se vad som verkligen skulle hända vid en brand (starta småbränder, utlösa brandlarm etcetera)

Samtidigt kan förskolan och skolan, om det presenteras på rätt sätt, öka barnens trygghet genom att göra dem väl förberedda, så att de verkligen vet vad de ska göra om en brand inträffar.

Roller

Om ett larm går på förskolan eller skolan måste alla veta vilka uppgifter man har, därför finns tydligt definierade roller på förskolan/skolan. Vi kan aldrig vara helt säkra på att de som har de olika rollerna finns på förskolan/skolan vid ett larm, därför är det viktigt att alla känner till uppgifterna som ska göras och kan improvisera vid behov.

Allas ansvar vid brand

Om man upptäcker en faktisk brand är det alla vuxnas uppgift på skolan/förskolan att så fort som möjligt försöka släcka elden, med en brandsläckare eller på annat vis. Om man gör bedömningen att man inte kan släcka elden larmar man istället och påbörjar utrymning av lokalerna (se nedan).

Brandskyddsansvariga

Brandskyddsansvariga är de som leder brandövningen eller arbetet vid en faktisk brand, till dess att brandkåren är på plats

Ansvariga i prioritetsordning

1. Rektor
2. Biträdande rektor
3. Arbetslagsledare eller annan utsedd personal

Förebyggande arbete kring brand och utrymning

Det allra viktigaste brandskyddsarbetet är det förebyggande, det som minimerar risken att en allvarlig brand uppstår.

Information till eleverna

Klassläraren informerar, så snart som möjligt efter skolstarten, eleverna i klassen om rutinerna runt brand och utrymning. På förskolorna ska detta ske under augusti månad och anpassas till barnens ålder:

- Berätta om skolbränder och bränder generellt, om att behålla lugnet, branddörrar, utrymningstrappor, rökutveckling
- Berätta om vad som händer vid ett brandlarm, hur man vill att alla barn/elever agerar om ett larm skulle utlösas

- Visa olika utrymningsvägar och förklara varför och när man kan behöva använda olika utrymningsvägar
- Visa var samlingsplatsen är på en karta
- Visa var samlingsplatsen är i verkligheten, exempel i samband med lunch eller rast
- Diskutera med barnen/eleverna, svara på deras frågor, fånga upp idéer och problem vi ännu inte tänkt på och för dessa vidare till ledningsgruppen

Träna med eleverna

I skolan tränar läraren på egen hand med eleverna och under lugna förhållanden utrymning och uppställning på klassens anvisade plats (bra att göra fler gånger, till exempel när klassen behöver luftas med en bensträckare). Glöm inte att även träna att ta sig ner via brandtrappor om eleverna har undervisning i lokaler på andra våning.

Fritids behöver, under lugna former, träna med eleverna hur man utrymmer och ställer upp på uppställningsplatsen när fritids har ansvaret efter skoldagens slut. Särskilt viktigt är att träna inräkningen av barn, eftersom inte alla barn är eller ska vara på skolan.

I förskolan tränas detta med barnen i samband med brandövning.

Glöm inte att prata med barnen/eleverna efteråt vad som fungerade bra och mindre bra.

Brandlarm och brandövningar

Brandövningar

I början av varje termin genomförs brandövning. I förskolan genomförs det senare på terminen när barnen har blivit trygga efter inskolningarna. Efter en genomförd brandövning följer klassen upp med en dokumenterad diskussion om vad som fungerat bra, mindre bra och förslag till förbättringar.

Rutiner vid brandlarm i grundskola samt fritids

Följande rutiner gäller vid ett brandlarm, oavsett om det är en riktig brand, ett falsklarm eller en brandövning.

1. Larmet går och ansvarig personal ser till att eleverna utrymmer skolan och förflyttar sig lugnt till samlingsplatsen där man ställer upp klassvis.
2. Brandskyddsansvariga ser till att någon vuxen kollar av alla lokaler i de olika husen.
3. En brandskyddsansvarig går runt och kollar att alla elever i klassen har ställt upp sin plats, att inga elever saknas.
4. En brandskyddsansvarig undersöker larmet, om det är äkta eller falskt
5. När det är säkerställt att ingen fara finns och att alla elever är inräknade, ger brandskyddsansvarig information till ansvarig personal att de kan återvända med sin klass

Rutiner vid brandlarm i förskola

Den personal som är närmast tar de gula uppdragskort (1, 2, 3) och dela ut till personalen på plats. Är det bara en personal på plats så tar den samtliga uppdrag i den ordning som är numrerat.

Gula lapparna:

- Samla barnen och ta med dem till uppsamlingsplatsen.
 - Ring 112.
 - Hämta närvarolista och mobil med vårdnadshavares telefonnummer och ta med barn till uppsamlingsplatsen.
1. Larmet går och ansvarig personal ser till att barnen utrymmer förskolan och förflyttar sig lugnt till samlingsplatsen där man samlas gruppvis.
 2. Brandskyddsansvariga ser till att någon vuxen kollar av alla lokaler i de olika husen.
 3. En brandskyddsansvarig går runt och kollar att alla barn är samlade och att ingen saknas.
 4. En brandskyddsansvarig undersöker larmet, om det är äkta eller falskt
 5. När det är säkerställt att ingen fara finns och att alla barn är inräknade, ger brandskyddsansvarig information till ansvarig personal att de kan återvända med sin grupp

Efterarbete

Efter en genomförd brandövning, falsklarm eller äkta larm, samlas all dokumentation in av ledningsgruppen för analys.

Klasser eller grupper som har viktig information om utrymningen, till exempel förslag på förbättringar av rutinerna, meddelar dessa till skolledningen.

Elev/barn rymmer eller saknas

För att förhindra att barn försvinner eller rymmer från skola och förskola gäller det för personal att ha koll på vilka elever man har ansvar för. Vid aktiviteter utanför skolan/förskolan gäller det att vara extra försiktig och tänka igenom innan hur man agerar om något händer.

Hur snabbt agerandet behöver ske beror på barnets ålder. Yngre barn inom förskola och skola som försvinner måste det ageras direkt. Viktigt att skolan agerar och vårdnadshavare informeras.

Rutiner vid utflykter, promenader mm.

Ta alltid med mobiltelefon med föräldrars telefon nr och närvaroblad

- Utse en ansvarig (för t.ex. organiserat sökande) före varje utflykt
- Ta alltid en bild av barngruppen före utflykt då man inte behöver lägga klädsel på minnet.
- Räkna barnen kontinuerligt för att undvika att barn som rymmer hinner långt
- Vid bussutflykt och liknande går alltid en personal på sist för att räkna att alla är med. Man lämnar också bussen sist för att se så att alla gått av.
- Håller alltid rymningsbenägna barn under extra god uppsikt

Rutin när Elev/barn rymmer eller saknas

1. Sök på de platser där barnen tidigare har gömt sig eller lagt sig för att vila.
2. Tänk efter var du såg barnet senast. Notera tidpunkt.
3. Anteckna var du har letat.
4. Larma polis och kontakta föräldrarna. Gäller detta ett yngre barn ska detta ske efter max 10 min.
5. Kontakta alltid rektor.
6. Ring föräldrarna till det barn som saknas och berätta vad som hänt.
7. Bestäm en som delar ut arbetsuppgifterna och hur verksamheten ska fortgå för de övriga barnen och personalen.

Rutin när Elev/barn rymmer eller saknas utanför skolområdet/förskoleområdet

1. Samla först ihop övriga barn för att inte skapa panik, kontrollera med närvaroblad. En personal stannar med barnen. I förskolan två personal.
2. Ropa och leta på plats. Leta i första hand på ”farliga platser” såsom nära vägar, vatten och i träd (hängande). Försök behålla lugnet, då går det bättre att organisera sökandet
3. Hittas inte barnet inom 5-10 minuter larmas polis d.v.s. ring 112
4. Kontakta alltid rektor
5. Ring förskolan/skolan så att de kan frigöra personal som kan komma och hjälpa till och leta.
6. Ring föräldrarna till det barn som saknas och berätta vad som hänt
7. Gå hem till förskolan/skolan med resterande barn – en person stannar för att leta. Sedan återvänder så många som möjligt för att fortsätta sökandet

8. Personalen som stannar på förskolan/skolan med övriga barn, samtalar med barnen om vad som hänt

Inför polisens faktainsamling

- När sågs barnet senast? Notera tidpunkt och markera platsen.
- Av vem? Notera namn på de som var med.
- Barnets klädsel vid försvinnandet?

Elevs/barn/personals dödsfall eller olyckshändelse

När personal får kännedom om att händelsen inträffat ska chef omedelbart informeras. Kontaktuppgifter finns i slutet av detta dokument.

Denna text är ett stöd till enhetens krisgrupp.

Sorg och kris drabbar oss människor när vi minst anar det. De flesta av oss kommer någon gång i livet att mötas av någon typ av oförberedd sorg. Sorg är en av människans djupaste känslor liksom kärlek, vrede och rädsla. Förlust – eller hot om förlust – av något som för individen är känslomässigt värdefullt i livet ger henne sorg. Den yttre händelsen kan vara olycksfall, död, sjukdom, social skam, skilsmässa, hot, katastrof o.d.

Viktigt att minnas är att varje människas sorg är unik. Sorgen kommer i lika många skepnader som det finns sörjande människor. Eftersom allas erfarenheter är unika finns det inget riktigt eller i sig självt felaktigt sätt att bearbeta sin sorg. Det är viktigt att vi som finns runt den sörjande förstår att känslor inte måste upplevas i en viss ordningsföljd eller följer en förutbestämd tidsmall. Men det finns givetvis reaktioner samt stadier i sorgprocessen som är mer vanliga än andra. Ofta ger sorgen upphov till mycket intensiva känslor och för individen skrämmande upplevelser. I det akuta skedet är vanliga reaktioner ”obehaglig frånvaro av känslor”, ”en känsla av förstening”, ”bedövande tomhet”, ”det är inte sant”, ”jag blir tokig”, ”mitt liv är slut”, ilska, apati, maktlöshet.

I skolan som arbetsplats är ofta många personer drabbade då någon enskild person fått sorg/kris. Hur sörjande elever/personal reagerar beror givetvis på många olika faktorer. Hur var omständigheterna när det hände? Hur länge sedan är det? Vad vet jag? Var jag med? Vad hade jag för relation till den drabbade? Ålder? Erfarenheter? Livsåskådning? Personlighet? Socialt nätverk? Hur ser mitt eget liv just nu ut?

Det viktigaste man kan göra för en människa i kris -yngre som äldre- åtminstone i krisens inledningsskede är att lyssna. Man kan börja med att fråga henne hur hon mår, eller fråga om hon vill prata om hur hon känner det. Man kan erbjuda sig att sitta ner en stund och lyssna.

Att ta sig tid, sätta sig (fysiskt) ner i avskild miljö, ”bara” finnas till hands så att den krisdrabbade kan lätta sitt hjärta är ofta till ovärderlig hjälp. Man behöver/ bör inte komma med massa goda råd, man behöver/ bör inte känna kravet på sig att kunna trösta eller vara duktig.

För genom att enbart lyssna deltar man ändå i ett samtal där den krisdrabbade får en möjlighet att själv bearbeta den kris hon befinner sig i. Det arbetet kan ingen annan göra åt henne.

Elevs/barnets anhörigs död eller svåra sjukdom

När personal får kännedom om att händelsen inträffat ska chef omedelbart informeras. Kontaktuppgifter finns i slutet av detta dokument.

Denna text är ett stöd till enhetens krisgrupp.

Skolan

Denna typ av händelse kräver inte fullt lika omfattande beredskapsplaner som de föregående. Det är dock viktigt att vara förberedd. Det är också mycket individuellt hur man reagerar i dessa situationer.

Om dödsfall inom elevens familj inträffar medan eleven är i skolan ansvarar elevhälsan, i samråd med lärare, för att eleven underrättas.

Innan elevens kamrater meddelas, bör elevens mentor tala med den sörjande eleven och med elevens vårdnadshavare, för att undersöka vilka uppgifter som får lämnas ut till klassen samt hur dessa bör presenteras. Somliga elever vill vara närvarande när klassen informeras, andra föredrar att inte delta. Det underlättar för eleven om de övriga eleverna vet hur deras sörjande klasskamrat önskar att de ska förhålla sig till det som hänt (t.ex. om de ska ta initiativ till samtal eller om den berörda eleven själv ska bestämma när han eller hon vill prata om händelsen). Diskutera sorg och sorgereaktioner med klassen, men försäkra dig först om att den berörda eleven är beredd på detta.

Vid en anhörigs död måste lärarna acceptera och visa förståelse för att den berörda elevens arbetskapacitet sätts ned under en längre tid. Den sörjande eleven kan därför behöva särskild hjälp senare när koncentrationsförmågan stabiliserar sig på en mer normal nivå.

Låt eleven själv bestämma hur mycket han eller hon vill tala om det som hänt. Låt eleven veta att du finns där och är beredd att lyssna om han eller hon behöver någon att tala med.

Förskolan

Riktigt små barn känner tomrummet som skapas när en anhörig dör men de kan inte förstå sin egen sorg eller vad döden är. De har inte tillgång till språket och kan inte klä sina känslor i ord. Ofta reagerar de genom att bli klängiga, svåra att trösta eller få separationsångest. Detta kan pågå under lång tid efter dödsfallet. Trygga och förstående vuxna är mycket viktiga för barnens sorgprocess. Detta gäller även för de äldre barnen i förskolan.

Äldre förskolebarn som har tillgång till språket förstår fortfarande inte fullt ut vad döden innebär och att den döde är borta för alltid. De kan tex fråga när den döde ska komma tillbaka. Barnet kan också ha magiska tankar kring döden och det kan ha svårt att skilja på fantasi och verklighet. Sorgen märks inte heller hela tiden hos barnet, det går in i och sedan ut från sin sorg. Barn i den åldern reagerar också ofta genom rädsla att bli övergiven. Detta visar sig ofta genom mardrömmar eller så kan det få kroppsliga reaktioner som tex magont.

Barn i förskoleåldern bearbetar sina känslor och upplevelser genom att leka. Det är viktigt att bejaka dessa lekar även om vi som vuxna kan tycka att det är olustigt att barnet leker lekar som speglar det som hänt.

Personals anhörigs död eller svåra sjukdom

När personal får kännedom om att händelsen inträffat ska chef omedelbart informeras. Kontaktuppgifter finns i slutet av detta dokument.

Denna text är ett stöd till enhetens krisgrupp.

Denna typ av händelse kräver inte fullt lika omfattande beredskapsplaner som de föregående. Det är dock viktigt att vara förberedd. Det är också mycket individuellt hur man reagerar i dessa situationer.

Om dödsfall inom en personals familj inträffar medan personen är i skolan ansvarar den anställdes chef för att personen underrättas.

Innan personalens arbetskamrater och klasser meddelas, bör man ha talat med den sörjande, för att undersöka vilka uppgifter som får lämnas ut, samt hur dessa bör presenteras. Det underlättar för den sörjande om den övriga personalen vet hur deras sörjande kollega önskar att de ska förhålla sig till det som hänt (t.ex. om de ska ta initiativ till samtal eller om den berörda kollegan själv ska bestämma när han eller hon vill prata om händelsen). Diskutera sorg och sorgereaktioner i personalgruppen och med de klasser som berörs, men försäkra dig först om att den berörda personen är beredd på detta.

Vid en anhörigs död måste alla acceptera och visa förståelse för att den berörda personens arbetskapacitet sätts ned under en längre tid.

Låt den sörjande själv bestämma hur mycket han eller hon vill tala om det som hänt. Låt den sörjande få veta att du finns där och är beredd att lyssna om han eller hon behöver någon att tala med.

Själv mord

När personal får kännedom om att händelsen inträffat ska chef omedelbart informeras. Kontaktuppgifter finns i slutet av detta dokument.

Denna text är ett stöd till enhetens krisgrupp.

Information sprids snabbt och tystnad från skolans sida leder till att pratet försiggår i det fördolda. För att minska ryktesspridningen måste information om tidpunkt, metod, plats samt övriga omständigheter snabbt inhämtas från tillförlitliga källor. Det är viktigt att dödsfallet inte romantiseras.

Ett självmord skapar alltid en speciell sorts smärta och nya problem. Det är skolans uppgift att hjälpa elevens kamrater att tolerera den smärta som skapats. Lärarna bör bistå eleverna att finna olika verktyg och uttryckssätt som kan hjälpa dem i denna och andra krissituationer.

Det finns en dokumenterad risk för spridning av självmord. Därför bör experthjälp anlitas på ett tidigt stadium, för rådgivning om uppföljning mm.

Man bör sträva efter att varje individ med en relation till den avlidne skall få mötas av bearbetningshjälp.

Hot om- eller pågående väpnat våld i skolmiljö

Detta kapitel i handlingsplanen berör hot om- eller pågående väpnat våld i förskole- eller skolmiljö. Texten vänder sig till dig som arbetar på skolan i syfte att ge stöd samt höja medvetenheten kring väpnat våld i förskole- och skolmiljö.

Agera, hjälp och stötta varandra utan risk att bli inblandad eller förvärra situationen. Ge polisen den hjälp och information du kan ge när de anländer.

Hot om väpnat våld i skolmiljö

Bombhot eller andra typer av hot kan framföras på olika sätt, till exempel via telefon, e-post, sms eller brev. Anmäl alla mottagna hot till polisen. Försök att dokumentera så mycket information som möjligt kring hoten.

Om någon kontaktar förskolan/skolan och meddelar hot om väpnat våld bör du försöka utröna ålder och kön på personen du pratar med, samt var, när och varför hotet ska verkställas. Sträva efter att uppehålla samtalet så länge som möjligt och initiera att någon ringer 112.

Försök att ta det lugnt och behåll fattning och omdöme. En person som framför allvarliga hot är ofta pressad, kan vara påverkad av droger eller upprörd över någonting som tidigare hänt i skolan eller efter sin skolgång. En upprörd eller jagad person kan verkställa sitt hot eller gärning tidigt eller direkt om han eller hon känner sig trängd eller stressad. Försök alltid att prata med personen så länge som möjligt på ett lugnt sätt.

Om du ser våldstendenser i din omgivning meddela skolledning. Gör gärna en egen riksinventering på vad som kan hända, skaffa dig en beredskap och ha utbildningssektorns handlingsplan vid kris i din beredskap.

Ge polisen den hjälp och information du kan ge när de anländer.

Pågående väpnat våld i skolmiljö

Varje våldssituation i skolmiljö är unik, situationerna har ofta olika bakgrund, orsak samt genomförs på olika sätt. Det går därför inte att ge några exakta instruktioner i hur man ska agera. Gemensamt för händelser med väpnat våld är dock att förloppet är hastigt och att det lätt uppstår kaos. Man ska också ha i åtanke att en gärningsman som utövar eller hotar om väpnat våld ofta har planerat det noggrant i förväg.

Kontakta alltid 112 vid pågående väpnat våld på förskolan/skolan och sträva efter att underlätta polisens arbete genom att följa deras instruktioner. Varna barn/elever och kollegor i närheten om vad som pågår. Skolledningen ska kontaktas när tillfälle ges. Ta de signalement som du kan på gärningsmannen. Fokusera på signalement som är bestående så som kön, längd, kroppsbyggnad, hårfärg etc.

Utrymning

Utrymning innebär att barn/elever och personal lämnar skolans lokaler för att söka skydd undan gärningsmannen. Utrymning bygger på bedömningen att det är farligare att stanna kvar på platsen samt att gärningsmannen inte upptäcker de barn/eleverna och den skolpersonal som flyr bort från förskolan/skolan.

Utrymning kan vara en lämplig metod när lokalerna av någon anledning inte ger ett bra skydd, exempelvis på grund av dess utformning. Då kan det vara säkrare att ta sig ut och söka skydd.

Utrymning kan vara den lämpligaste åtgärden om gärningspersonen använder sprängämnen eller om barn/elever och personal redan befinner sig på skolgården eller i trapphus på väg in i skolan. Om väpnat våld då sker inne i skolan kan det vara bättre att fly bort från skolområdet.

För att underlätta krishanteringen efter den akuta fasen är det önskvärt med en gemensam återsamlingsplats. Denna plats måste dock bestämmas utifrån den aktuella situationen då det ibland kan vara att föredra att ha en uppsamlingsplats en bit utanför skolans område.

Inrymning

Vid väpnat våld i förskole- eller skolmiljö kan inrymning vara ett alternativ som kan bidra till att minska skada. Inrymning innebär att elever och skolpersonal stänger in sig i klassrum eller andra lokaler. Genom att låsa dörren och/eller barrikadera den blir det svårare för en gärningsperson att komma in, det förbättrar skyddet för elever och personal, samt vinner tid tills polisen anländer. Inrymning är ingen garanti för säkerhet, men bidrar ofta till att förhindra att människor kommer till skada vid en viss typ av situation.

Det är av yttersta vikt att alla är väl införstådda kring hur, när och varför man gör en inrymning. Detta då mental förberedelse om väpnat våld i förskolan/ skolan och insikter om olika handlingsalternativ kan bidra till att rädda människoliv. Därför underlättar det om du i förväg har funderat över om inrymning skulle kunna fungera där du befinner dig eftersom lokalernas utformning har stor betydelse för om det är ett lämpligt alternativ eller ej. Det är en fördel om det går att gömma sig, att vara tyst och om möjligt täcka för eventuella fönster.

När polisen anländer tar de sig så fort som möjligt in i förskolan/skolan och söker upp gärningsmannen. Håll er därför gömda och tysta tills ni blir instruerade om annat av polisen.

För att kunna agera effektivt vid en eventuell händelse är det nödvändigt att all personal på skolan är mentalt förberedda. I ett akut läge kan det vara tvunget att agera direkt utan att hinna rådgöra med andra.

Om du bedömer att inrymning är ett fungerande alternativ för att skydda dig och barnen/eleverna är det viktigt att försöka att:

- söka skydd efter golvet
- släcka eventuell belysning i rummet
- sätta mobiler på ljudlöst läge
- inte titta ut genom fönster och dörrar
- invänta polis och räddningstjänst

Utestängning

Utestängning syftar till att stänga ute gärningsmannen från förskole- eller skollokaler där elever och personal befinner sig. Metoden kan vara ett alternativ om våldssituationen sker på skolgården och du anser det vara säkrast att stänga ute gärningsmannen. Det kan också vara ett möjligt alternativ då gärningsmannen befinner sig i en del av förskolan/skolan som är möjlig att avskärma från resterande lokaler. Genom att låsa alla ingångar kan man förhindra att våldet sprider sig till andra byggnader. Målet är att försvåra framkomligheten i förskolan/skolan och att begränsa området där gärningsmannen kan röra sig.

Gisslantagande

Vid situation av gisslantagande i skolan, ring 112 snarast. Därefter kan du försöka att lugna ner situationen och vinna tid till polisen anländer.

Vad som övrigt ska göras är att mota bort och förhindra utomstående eller nyfikna att närma sig platsen eller klassrummet. Försök inte att frita inblandade personer eller att lova saker som inte kan hållas. Om du inte är direkt involverad, hjälp och stötta varandra utan att riskera att bli inblandad eller förvärpa situationen. Ge polisen den hjälp och information du kan ge när de anländer.

Återgång

Återgång beslutas utav chef. När den akuta situationen är över ska chef informera samtliga berörda och agera enligt aktivitetsplan.

Aktivitetsplan

Dag 1

Ansvarig rektor samlar krisledningsgruppen och utvalda nyckelpersoner (ex mentorer) i lämplig lokal som bestäms utifrån händelsens art.

Dokumentatör utses.

Krisledningsgruppen gör en bedömning av situationen, kontrollerar att uppgifterna stämmer samt samlar in så mycket fakta som möjligt om händelsen av ex polis, brandförsvaret, sjukhus etcetera. Lärare/personal/barn/elev som var med vid händelsen informerar krisledningsgruppen.

Har olyckshändelsen inträffat under skoltid kontrollera så att vårdnadshavarna till barnet/barnen/eleven/eleverna blivit underrättade om händelsen. Vid dödsfall krävs tillstånd från polisen.

Gör också en bedömning av händelsens omedelbara effekt på elever och personal.

En första information till sektorchef, nämndsekreterare samt kommunens växel.

En första information till mentor.

Beroende av händelsens art – gör en bedömning om förskolan/skolan behöver hjälp utifrån.

Krisledningsgruppen ansvarar för all information till:

- personalen
- klassen och andra elever (med assistans av lärare, elevhälsan och eventuellt präst)
- till de andra skolenheterna i kommunen

Diskutera hur man skall få ut informationen på bästa sätt. Via arbetslagsledare, e-mail, personalfack

Den information som förmedlas skall vara tidig och korrekt

- när, var och hur skedde tillbudet/dödsfallet?
- var det andra personer närvarande?
- någon form av "bekräftelse"(att det är sant)
- var finns den döde nu?

Vid dödsfall - öppna aula eller idrottshall, dit elever kan gå och använd ritualer för att ge eleverna möjlighet att uttrycka sina reaktioner. Där bör också personal från elevhälsan finnas till hands för ledsna elever. I förskolan sker detta på respektive enhet.

Om massmedia tar kontakt, skydda barnets/elevens anhöriga, övriga barn/klasskamrater och lärare/personal.

Krisledningsgruppen utser lämplig person som avlöser den lärare/personal som finns hos klassen.

Anordna klassrumssamtal och stöd för att hjälpa de närmast berörda klasserna

Stöd till övriga berörda elever

Anordna minnesstund

En ytterligare skriftlig information utformas och mångfaldigas, dels som komplement till den information som tidigare förmedlats till personal och barn/elever, eventuellt också för information till vårdnadshavare.

Om en lärare avlidit - rekrytera omedelbart en ny lärare. Informera efterträdaren ingående om elevernas reaktioner och om vilka elever som reagerat starkast. Försök att så snabbt som möjligt återföra klassen till normala rutiner.

Krisledningsgruppen håller sist på dagen ett möte för att planera de närmsta dagarnas aktiviteter. Det är oerhört viktigt att samtliga lärare i berörda barngrupper/klasser deltar.

Håll personalmöte vid dagens slut:

- Förmedla aktuell information
- Fakta kring händelsen
- Vilka stödåtgärder som satts in
- Redogör för den fortsatta planeringen
- Hantering av massmedia
- Informera om möjligheter att följa upp det som hänt.

Hjälp lärarna/personalen att uttrycka sina egna tankar och reaktioner. Krisledningsgruppen inbjuder alla till ett debriefingmöte, där personalen får möjlighet till att tala ut om det som hänt.

Följande dagar

Inled nästa dag med en utvärdering av föregående dag och gå igenom planerna för dagen.

Anordna klassrumssamtal för att gå igenom det inträffade.

Diskutera eventuellt dödsannons och/eller minnesord

Kontakta familjen för att uttrycka verksamhetens medkänsla och erbjuda stöd.

Rektor eller nyckelperson besöker familjen.

Kontakta familjen eller berörd präst för att resonera om hur förskolan/skolan bör förhålla sig vid jordfästning.

Planera ritualer i samband med jordfästningen.

Håll information tillgänglig för de andra skolenheterna.

Kurator eller berörd lärare kontaktar familjen för att kontrollera att familjen har stöd.

I de fall där syskon eller nära vänner får problem i skolan, utgå från att reducera skolarbetets omfattning och erbjud barn/eleverna extra hjälp.

Se till att lärarna inhämtar sådan information som säkrar att elever med särskilda behov får den hjälp de behöver.

Låt lärare besöka eventuella syskon i hemmet för att:

- Planera återkomsten till skolan/förskolan och diskutera sådant barnet/eleven oroar sig särskilt för

- Diskutera kontakten mellan förskola/skola och vårdnadshavare.

- Vid olycksfall utan dödlig utgång, planera barnets/elevens återkomst till skolan.

- Diskutera hur kontakten mellan barn/elev och förskola/skola kan upprätthållas under sjukhusvistelse och konvalescenstid.

Ha träffar med övriga som är berörda, personal och elever.

Olycksfall/dödsfall under skoltid

Till den som först är på plats:

Första hjälp ges av den person som finns närmast tillhands och som kan utföra en första hjälp

Ambulans tillkallas. Ring 112

Krisledningsgruppen underrättas

Expeditionspersonal underrättas.

Personalen stannar kvar hos eleven/klassen.

Kontrollera att eventuell ambulans och polis är på väg

Minneshjälp:

- Vad har hänt?
- När hände det?
- Var någonstans?
- Vilka är inblandade?
- Vad har gjorts?
- Var finns de?
- Var kommer uppgiftslämnaren att vara?

Massmedia

Om massmedia kommer till platsen skyddas de andra barnen/elevens klasskamrater.

Vid behov även barnets/elevens familj och lärare.

Massmedia hänvisas till den av krisledningsgruppen utsedda massmedia-ansvarig.

Planering med personal om fortsatt stöd

Bestäm ett möte med förskolan/skolans personal för att diskutera planerna för påföljande dag. Personal från berörda barngrupper/alla lärare i berörda klasser deltar i mötet.

Långtidsuppföljning

Kurator eller skolsköterska bedömer om någon av eleverna är i behov av långsiktig hjälp.

Vid omfattande kris

Kontakt med kommunens krisledningsorganisation

Vid kriser så är det chef utbildningssektor som beslutar om krisen är såpass allvarlig att kommunens krisledningsorganisation skall larmas.

Organisation

Vid extraordinär händelse som berör mer än utbildningssektorn, kan sektorchef uppdra åt av denne utsedd person att leda utbildningssektorns verksamhet samt att sköta informationen till kommunens krisledningsgrupp. Särskild person skall utses som ansvarar för att förmedla information om det inträffande till allmänhet och media. Detta sköts av krisinfoorganisationen, som sektorchefen kan använda sig av så fort det är någon typ av krisläge. Direkt kontakt med dem ska ske snarast, då krisinfo är den del som startar först och avslutas sist.

Personal

Ledningen kan vid behov, med stöd av lagen extrainkalla den personal som situationen kräver. Personalens tjänstgöring kan vid extraordinära händelser ökas till mer än 40 timmar/vecka.

Organisationen förutsätter tillgång till ordinarie personal i följande nyckelbefattningar:

Chef utbildningssektor, rektorer, kökschef i skolans centralkök samt administrativ personal på skolkontor/expedition.

Lokaler

Reservkraft kan organiseras till Nossebro skola, Bredöls skola och Jonslunds skola. Den organiseras via tekniska förvaltningen.

Förskolan och skolbarnsomsorgen skall prioritera omsorg till föräldrar som arbetar i samhällsviktig verksamhet. Bredöls och Jonslunds skolor skall i första hand användas för denna omsorg. Nossebro skolas lokaler används som värmestuga/evakueringsplats för kommuninvånare.

Skolans kök är igång för utspisning av tjänstgörande personal och allmänhet. Fortlöpande utspisning med två mål mat per dygn ordnas för personal i kommunens krisorganisation, sammanlagt ca 100 personer. Tillagning och utspisning sker i Nossebro skola.

Personalbehovet tillgodoses genom utökning av arbetstiden för befintlig deltidsanställd personal inom skolmåltiderna. Om elförsörjningen inte kan upprätthållas, erfordras annan typ av kokutrustning än den befintliga.

Information

Informationsansvarig är chef utbildningssektor eller av denne utsedd ersättare. Kommunens informationsansvariga används efter chef utbildningssektor larm. Vid extraordinär händelse är

det mycket viktigt att komma ut med information till allmänheten så fort som möjligt. Fungerar radio och telekommunikation får allmänheten information genom lokalradion och hemsidan.

Mobiltelefoner och andra telefoner används så länge dessa fungerar. Hemsidan uppdateras om möjligt kontinuerligt.

Informationsblad kan kopieras på kommunkontoret och Nossebro skola och distribution sker med hjälp av post eller andra distributionskanaler.

Samverkan

Vid extraordinära händelser krävs att alla verksamheter arbetar på ett mycket flexibelt sätt, samt att samverkan sker där det är lämpligt och ger effekt.

Vid stora händelser sker arbetet utefter kommunens ledningsplan vid extraordinär händelse

Arbetsrutiner

Chef utbildningssektor beslutar om skolverksamheterna skall ställas in.

Krisgrupper

Krisgrupp Dalagårdens förskola

	Arbete	Privat mobil
Matilda Karelund, Tf Rektor	0512-570 27 070-149 26 75	070-334 61 46
Sara Hammenfors	0512-572 23	073-638 06 51
Marina Widlund, specialpedagog	0512-570 96	073-838 56 09
Josefine Sahl	0512-572 23 073-966 28 98	070-221 07 02

Krisgrupp Bredöls skola

	Arbete	Privat mobil
Madelaine Hallin, Rektor	0512-571 06 073-412 60 12	070-641 46 18
Malin Knutsson, Elevcoach	072-353 69 00	070-864 63 53
Susanne Bäck Englund, Lärare	072-362 63 39	070-326 06 58
Erika Svensson, Lärare	070-191 74 64	070-662 40 17

Krisgrupp Jonslunds skola

	Arbete	Privat mobil
Anna-Karin Lindberg, Rektor	0512-570 41 070-685 41 65	070-546 35 55
Linda Härling Samuelsson, Elevcoach	076-851 34 25	070-679 35 76
Sofia Åhlstedt, Fritids	070-191 74 66	073-712 90 88
Lena Olsson, Speciallärare	072-973 36 81	073-546 76 13

Krisgrupp Jonslunds förskola

	Arbete	Privat mobil
Matilda Karelund, Tf Rektor	0512-570 27 070-149 26 75	070-334 61 46
Maria Larsson, Förskolelärare	073-966 28 91	070-634 14 91
Anna-Lena Johansson, Förskolelärare	072-020 16 32	076-127 75 94
Marina Widlund, specialpedagog	0512-570 96	073-838 56 09

Krisgrupp Fåglums förskola

	Arbete	Privat mobil
Matilda Karelund, Tf Rektor	0512-570 27 070-149 26 75	070-334 61 46
Hanna Fredriksson	073-895 78 95	073-534 44 99
Birgitta Ahlqvist	0512-570 69	076-881 38 19
Marina Widlund, specialpedagog	0512-570 96	073-838 56 09

Krisgrupp Stallaholms och Ängens förskolor

	Arbete	Privat mobil
Sofia Ekhede, Rektor	0512-570 97 073-897 68 16	073-954 44 03
Marina Widlund, specialpedagog	0512-570 96	073-838 56 09
Annelie Magnusson	073-460 72 70	070-889 87 83
Christina Blom	073-966 28 68	070-284 52 33

Krisgrupp Nossebro anpassad grund- och gymnasieskola

	Arbete	Privat mobil
Anna Benedetto, Rektor	0512-571 30 070 – 496 26 75	070-753 35 77
Elin Knutsson	070-496 56 86	076-188 03 72
Lillewi Forsberg	070-203 46 31	072-019 31 79
Åsa Aronsson	072-985 13 28	073-386 21 11

Krisgrupp Nossebro f-5 skola

	Arbete	Privat mobil
Lamis Daher, Rektor	0512-570 23 072-004 41 25	073-505 38 86
Kristin Mossberg, Bitr. rektor	0512-570 35 072-158 46 33	070-745 45 22
Marie Carlsson, Elevcoach	073-966 28 23	073-776 80 22
Pernilla Falk	073-461 81 40	070-815 84 64

Krisgrupp Nossebro 6-9 skola

	Arbete	Privat mobil
Hans Engvall, Tf Rektor	0512-570 09 0704-65 93 33	070-623 25 16

Jonas Engernäs, Bitr. rektor	0512-570 36 070-316 67 70	073-5786056
Helene Karlsson, Kurator	0512-570 87 070-688 35 14	073-628 29 01
Carina Ivehag, Ungdomscoach	076-764 81 50	070-346 97 54

Krisgrupp Lokalvård

	Arbete	Privat mobil
Maria Malmberg, Lokalvårdschef	0512-571 12 070-250 88 67	070-861 71 26
Helena Andersson	0512-570 85 070-531 87 07	073-812 94 51

Krisgrupp Kosten

	Arbete	Privat mobil
Majlis Kuhlin Gustavsson, Kostchef	0512-571 18	070-332 29 02
Erlinda Malmerström	0512-570 90	073-908 86 08
Martina Lindström	0512-571 17	073-312 34 23

Kontaktlista

	Arbete	Privat mobil	Privat telefon
Tina Hededal Utbildningschef	0512-570 66 070-091 85 85	073-814 21 07	Se privat mobil
Anna Benedetto Elevhälsochef/Rektor anpassad grund- och gymnasieskola/Utvecklingsl edare	0512-571 30 070 – 496 26 75	070-753 35 77	Se privat mobil
Hans Engvall, Tf Rektor	0512-570 09 0704-65 93 33	070-623 25 16	Se privat mobil
Sofia Ekhede Rektor Nossebro förskolor, familjecentral	0512-570 97 073-897 68 16	073-954 44 03	Se privat mobil
Lamis Daher Rektor Nossebro skola F-5	0512-570 23 072-004 41 25	073-505 38 86	Se privat mobil
Kristin Mossberg Biträdande Rektor Nossebro skola F-5	0512-570 35 072-158 46 33	070-745 45 22	Se privat mobil
Madelaine Hallin Rektor Bredöls skola	0512-571 06 073-412 60 12	070-641 46 18	Se privat mobil
Anna-Karin Lindberg Rektor Jonslunds skola	0512-570 41 070-685 41 65	070-546 35 55	Se privat mobil
Matilda Karelund Tf Rektor Nossebro ytterförskolor,	0512-570 27 070-149 26 75	070-334 61 46	Se privat mobil
Majlis Kuhlin Gustavsson Kostchef	0512-571 18	070-332 29 02	0510-710 72
Maria Malmberg Lokalvårdschef	0512-571 12 070-250 88 67	070-861 71 26	Se privat mobil
Jörgen Dimenäs Ordf. Utbildningsnämnd		070-678 40 74	Se privat mobil
Sandybel Keryo Förvaltningssekreterare	0512-570 21		
Kyrkans Hus Nossebro	0512-30 00 00		
Socialtjänsten Essunga kommun	0512-571 00		
Kommunens växel	0512-570 00		
Essunga Bostäder	0512-571 60		
Akut	112		
Polisen	11414		

